

Talousvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta lääkkeiden velvoitevarastointilaiksi

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 7 päivä helmikuuta 1984 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 1 lääkkeiden velvoitevarastointilaiksi.

Asian johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina osastopäällikkö Markus Onnela sosiaali- ja terveysministeriöstä, toimistopäällikkö Matti T. J. Aro pääesikunnasta, toimistopäällikkö Reijo Purasmaa, tarkastaja Hannu Ikäläinen ja proviisori Hannes Wahlroos lääkintöhallituksesta, apulaisosastopäällikkö Erkki Palmqvist ja nuorempi hallitussihteeri Matti Vuoria kauppa- ja teollisuusministeriöstä, apulaisosastopäällikkö Torsten Widen Suomen Kaupunkiliitosta, lakimies Aila Lind Suomen Kunnallisliitosta, osastopäällikkö Helge Lundell Sairaaliitosta, apteekkari Mirja Toivonen Helsingin yliopistollisesta keskussairaalasta, toimitusjohtaja Veikko Sonninen Lääke-teollisuusyhdistyksestä, toimitusjohtaja Jarmo Lehtonen Lääketuotajat ry:stä ja puheenjohtaja Arvo-T. Rautio Apteekkitavaratukkukauppiat ry:stä. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lääkkeiden velvoitevarastointilaki. Tämän lain nojalla apteekkitavaratehtaat olisivat velvollisia varastoimaan kotimaisen lääketeollisuuden käyttämiä maahan tuotavia lääkeaineita, ja maahantuotajat olisivat velvollisia varastoimaan tuomiaan lääkevalmisteita. Varastointivelvollisuus koskisi keskeisimpiä lääkeaineita ja -valmisteita. Lisäksi kuntien tai kuntainliittojen ylläpitämille sairaanhoitolaitoksille ehdotetaan säädettäväksi niiden peruslääkevalikoimaa sekä perus- ja ravintoliuoksia koskeva varastointivelvoite. Varastojen vähimmäistaso määriteltäisiin lääkeaineen toteutuneen käytön ja lääkevalmisteen toteutuneen maahantuonnin tai kulutuksen perusteella. Apteekkitavaratehdas tai lääkevalmisteen maahantuoja voisivat huolehtia varastointivelvoitteestaan sekä tämän lain nojalla että tekemällä turvavarastolain (970/82) mukaisia turvavarastointisopimuksia. Varastointi tapahtuisi varastointivelvollisen omal-

la kustannuksella. Apteekkitavaratehtaalalle ja maahantuojalle varastoinnista mahdollisesti aiheutuvat lisäkustannukset voidaan ottaa huomioon lääkkeiden hinnanvahvistusmenettelyn yhteydessä. Sairaanhoitolaitoksissa kustannukset katettaisiin laitosten normaalien rahoitusjärjestelmien puitteissa. Lakiehdotuksen mukainen täysi varastointivelvoite toteutettaisiin asteittain kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Sairaanhoitolaitoksissa varastointivelvoite toteutettaisiin kuitenkin valtioneuvoston vahvistamien valtakunnallisten sosiaalihuollon ja terveydenhuollon järjestämistä koskevien viisivuotissuunnitelmien yhteydessä annettavien päätösten mukaisesti. Laki olisi tarkoitus saattaa voimaan välittömästi sen jälkeen kun eduskunta on sen hyväksynyt.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä talousvaliokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä, minkä vuoksi valiokunta on asettunut lakiehdotuksen hyväksymisen kannalle. Valiokunta kuitenkin toteaa, että lääkkeiden velvoitevarastointi turvaa vain osittain väestön lääkinnällisen perushuollon poikkeusoloissa. Lääkeaineiden ja -valmisteiden lisäksi olisi varastoitava myös sellaisia välttämättömiä sairaalatarvikkeita, joita ei ole riittävästi poikkeusoloja varten ja joita tällaisissa oloissa mahdollisesti ei enää voida hankkia. Jotta eräitä lääkkeitä ja liuoksia voidaan antaa potilaalle, tämä edellyttää, että sairaanhoitolaitoksissa on käytettävissä myös tarkoitukseen sopivia tarvikkeita. Toisaalta valiokunta kuitenkin edellyttää hallituksen tarkasti seuraavan, että sairaanhoitolaitoksille ei saa aiheutua kohtuuttomia lisärasitteita, eikä tämän lain velvoitteiden täyttäminen saa häiritä sairaaloiden muuta toimintaa. Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että annettaessa lakiehdotuksen 16 §:n mukainen päätös sairaanhoitolaitosten varastointivelvoitteiden toteuttamisesta, siirtymäkausi on sellainen, että sairaanhoitolaitokset pystyvät siihen sopeutumaan.

Lakiehdotuksen yksityiskohtien osalta valiokunta on katsonut olevan syytä seuraaviin huomautuksiin ja täsmennyksiin. Lakiehdotuksen 7

§:n yksityiskohtaisissa perusteluissa luetellaan ne lait, joissa tarkoitettuja sairaanhoitolaitoksia pidetään varastointivelvollisina. Näiden lisäksi on vielä mainittava kehitysvammaisten erityishuolosta annettu laki (519/77), jonka mukainen kehitysvammaislaitos on myös varastointivelvollinen. Lisäksi lakiehdotuksen 13 §:n 1 ja 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että tässä pykälässä säädetyt seuraamukset voidaan tuomita vain 3 ja 5 §:ssä mainituille varastointi-

velvollisille. Julkista tehtävää suoritettaessa tehdyistä rikkomuksista tämän lain säännöksiä vastaan sovelletaan tällaista tehtävää hoitavaan henkilöön yleensäkin sovellettavia säännöksiä.

Edellä olevan perusteella talousvaliokunta kunnoittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Lääkkeiden velvoitevarastointilaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Soveltamisala

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Velvoitteen piiri

2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Lääkeaineen velvoitevarastointi

3 ja 4 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Lääkevalmisteen velvoitevarastointi

5—7 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Velvoitevarastojen käyttö ja valvonta

8—10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Erinäiset säännökset

11 ja 12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

13 §

Joka laiminlyö tämän lain 3 tai 5 §:n nojalla määräytyvän varastointivelvoitteensa tai muutoin rikkoo *tämän lain tai sen nojalla annettuja apteekkitavaratehdasta tai lääkevalmisteen maahan-tuojaa koskevia* säännöksiä tai määräyksiä, on tuomittava *velvoitevarastointirikkomuksesta* sakkoon, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta.

Apteekkitavaratehdas tai lääkevalmisteen maahan-tuoja, joka laiminlyö tämän lain 3 tai 5 §:n nojalla määräytyvän varastointivelvoitteensa tai käyttää velvoitevarastoaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti on tuomittava menettämään valtiolle näin saamansa hyöty, jollei se ole rikkomuksen vähäisyys huomioon ottaen kohtuutonta.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

14 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

15 ja 16 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Rajantie, varapuheenjohtaja Laurila ja jäsenet Eklund, Helle,

Ikonen, A. Jokinen, Jouppila, H. Kemppainen, Kulhia, Lindroos, Lähdesmäki, Mäkipää, Söderström, Tykkyläinen, Vihriälä ja Wasz-Höckert.

Vastalause

Lääkkeiden velvoitevarastointilaki, sellaisena kun talousvaliokunnan enemmistö sen on hyväksynyt, pitää sisällään kaksi kansalaisten kannalta huonoa esitystä.

Ensinnäkään laissa ei määritellä selvästi, ettei apteekkitavaratehtaille ja lääketuojille aiheutuvia kustannuksia saa säilyttää lääkekuluttajien kannettavaksi. Päinvastoin lain perusteluissa luvataan huomioida mainituille piireille aiheutuvat kustannukset lääkkeiden hinnanvahvistusmenettelyn yhteydessä. Se merkitsisi käytännössä lääkkeiden hintojen ylimääräistä korotusta. Lääkehinnat ovat jo nyt lääkkeiden kuluttajille kohtuuttoman korkeat. Näin ollen emme voi hyväksyä hintojen korotusta entisestään.

Toiseksi velvoitevarastointi tulee aiheuttamaan kunnille lisärasituksia. Varastoinnin aiheuttamat

kustannukset tullaan korvaamaan normaalin valtionosuuskäytännön mukaisesti. Vaarana on, että tästä toiminnasta aiheutuvat kustannukset vievät määrärahoja pois sairaaloiden muista toiminnoista. Velvoitevarastointi esimerkiksi Helsingin Yliopistollisen Keskussairaalan osalta tulisi vain lääkehankintojen osalta maksamaan n. 11 miljoonaa markkaa, josta kunnat joutuvat maksamaan pääosan.

Esitämme, että ko. lain aiheuttamat kustannukset korvattaisiin sairaaloille ja muille laitoksille valtion varoista.

Edellä olevan perusteella esitämme,

että lääkkeiden velvoitevarastointilaki hyväksytään näin kuuluvana:

Lääkkeiden velvoitevarastointilaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—6 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

7 § (uusi)

Velvoitevarastoinnista apteekkitavaratehtaille ja maahantuojalle aiheutuvia kustannuksia ei korvata lääkkeiden hinnanvahvistusmenettelyn yhteydessä.

8 §

(1—4 momentti kuten valiokunnan mietinnön 7 §)

Velvoitevarastojen hankinnasta ja hoidosta kunnille ja kuntainliitoille aiheutuvat kustannukset korvataan kokonaisuudessaan valtion varoista.

9—17 §

(Kuten valiokunnan mietinnön 8—16 §)

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1984

Sten Söderström

Esko Helle

